

Energiajookide turustamise hea tava

Jookide üheks liigiks on niinimetatud energiajoogid, mida müüakse kui stimuleerivaid, energiat andvaid ja sooritusvõimet parandavaid jooke. Enamik energiajooke sisaldab kofeiini ning kombinatsiooni teistest koostisosadest, milleks võivad olla näiteks

- taimsed stimulandid (guaraana, *yerba mate*),
- lihtsuhkrud (glükoos, fruktoos),
- aminohapped (tauriin, karnitiin),
- taimed (*ginkgo biloba*, ženšenn),
- vitamiinid (niatsiin, vitamiinid B6 ja B12).

Järgnevad soovitused on mõeldud järgimiseks energiajookide ning nendega sarnase koostisega ja samal eesmärgil tarbitavate toitude (edaspidi energiajoogi ja sarnase toidu) turustamisel. Need ei hõlma selliseid tooteid nagu kohv, tee ja kohvi või tee ekstraktid põhinevad joogid, kui toidu nimetus sisaldab mõistet „kohv“ või „tee“.

Soovitused energiajoogi ja sarnase toidu vastutustundlikuks turustamiseks

- Energiajooki ja sarnast toitu ning alkoholi ei pakuta koos müügiks (nt koos ostes mõjutab see ühe või teise toote hinda või ostetavat kogust; tooteid pakutakse kokkupakendatuna; hõlmab ka toitlustusettevõttes koos müümist jne).
- Pakendi mahu suurendamisel ei kasutata teavet netokoguse suurenemise kohta turundusvõttena.
- Energiajoogi ja sarnase toidu ühes müügipakendis (pudelis, purgis jne) olevas toote netokoguses võiks sisalduda mitte üle 300 mg kofeiini kõikidest allikatest kokku (nt guaraniin, teiin jne). Samuti ei tohiks tootja anda enda poolt tarbimissoovitust (nt soovitatav tarbimiskogus 3 pudelit ööpäevas), mille kohaselt ületaks ööpäevane saadav kofeiini kogus kõikidest allikatest kokku 300 mg.
- Energiajoogi ja sarnase toidu märgistuse ja reklaamiga ei propageerita nende tarbimist alkoholiga ega esitata väiteid nende positiivse koostoime kohta (sh alkoholiga koostarbimisel alkoholise joobe vähenemise kohta).
- Energiajoogi märgistusel ja reklaamis ei ole soovitatav viidata sellele kui janu kustutavale joogile või spordijoogile. Samuti ei ole energiajoogi või sarnase toidu puhul soovitatav viidata sellele kui energiat juurde andvale joogile/toidule.

- Energiajooigi ja sarnase toidu märgistusel esitatakse soovitus „Tarbi mõõdukalt“ või muu samatähenduslik soovitus, lisades ka maksimaalse ööpäevas tarbitava koguse.
- Energiajooigi ja sarnase toidu tutvustamisel tarbijatele erinevate kanalite kaudu (nt kodulehed, sotsiaalmeedia jne) antakse informatsiooni kofeiini ohutu* päevase koguse kohta ja teiste kofeiini sisaldavate toitude ja jookide kohta.
- Müügiks esitlemisel ei paigutata energiajooki ja sarnast toitu kõrvuti
 - jookidega, mille sihtrühmaks on alaealised s.o kuni 18 aastased lapsed ja noored (lastepärase kujundusega tooted, limonaad jne);
 - spordijookidega;
 - kangete alkoholsete jookidega, et mitte tekitada kaudset seost nende toodete koostarbimiseks.
- Energiajooigi ja sarnase toidu müügiks esitlemisel ei paigutata neid kassade vahetusse lähedusse, et vältida impulssostude tegemist.
- Laste- noorsootöö- ja haridusasutused võivad energiajooigi ja sarnase toidu müüki ning tarbimist oma territooriumil reguleerida sisekorraeeskirjadega.
- Müügikoht võib keelduda energiajooigi ja sarnase toidu müümisest alaealistele (kuni 18-aastased). Piirangu kehtestamisel tuleb müügikohta paigutada vastavasisuline teave, milles on selgelt määratletud isikud, kellele ettevõtja nende vanuse tõttu ei soostu energiajooki ja sarnast toitu müüma. Teave peab olema kergesti märgatav, selgelt arusaadav ja paigutatud müügikohta selliselt, et seda on võimalik näha enne ostu sooritamist.
- Energiajooigi ja sarnase toidu märgistamisel järgida Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 1169/2011 uusi nõudeid, mida kohaldatakse alates 13.12.2014. Sealjuures soovitage eriti tähelepanu pöörata määruse III lisa punktides 4.1 ja 4.2 esitatud hoiatuste sõnastustele.
- Energiajooigi reklaamimisel soovitage järgida ka Tarbijakaitseameti juhendit „Nõuded ja soovitused lastele suunatud reklaamidele ning lapse kasutamisele reklaamis“, mis on avaldatud Tarbijakaitseameti kodulehel aadressil <http://tarbijakaitseamet.ee/et/ettevotjale/lastele-suunatud-reklaam>

*Allikas: Toitumine.ee

Juhis on koostatud Põllumajandusministeeriumi, Tervise Arengu Instituudi, Veterinaar-ja Toiduameti ning Tarbijakaitseameti koostöös aastal 2014.